

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-VIIA-2354/2025

Zagreb, 13. svibnja 2025.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Četvrtom vijeću za rješavanje izbornih sporova, u sastavu sudac Mato Arlović, predsjednik Vijeća, te suci Andrej Abramović i Frane Staničić, članovi Vijeća, odlučujući o žalbi za zaštitu izbornog prava u izbornom sporu Hrvatske demokratske zajednice, Gradske organizacije Grada Ogulina, koju zastupa predsjednica Anđelka Salopek, na sjednici održanoj 13. svibnja 2025. jednoglasno je donio

ODLUKU

Odbija se kao neosnovana žalba Hrvatske demokratske zajednice, Gradske organizacije Grada Ogulina, podnesena protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Karlovačke županije klasa: 012-05/25-01/2, urbroj: 2133-01/08-25-74 od 9. svibnja 2025.

Obrazloženje

1. Hrvatska demokratska zajednica, Gradska organizacija Grada Ogulina (u daljnjem tekstu: žalitelj), kojeg zastupa predsjednica Anđelka Salopek, izjavio je žalbu protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Karlovačke županije (u daljnjem tekstu: ŽIP) klasa: 012-05/25-01/2, urbroj: 2133-01/08-25-74 od 9. svibnja 2025. (u daljnjem tekstu: rješenje ŽIP-a od 9. svibnja 2025.).

Rješenjem ŽIP-a od 9. svibnja 2025. usvojen je prigovor Samostalne demokratske srpske stranke (u daljnjem tekstu: SDSS) i Socijaldemokratske partije Hrvatske, Gradske organizacije Grada Ogulina (u daljnjem tekstu: SDP) na rješenje Gradskog izbornog povjerenstva (u daljnjem tekstu: GIP) Grada Ogulina o ispravku klasa: 012-03/01-25/22, urbroj: 2133-2-02-25-1 od 8. svibnja 2025. (u daljnjem tekstu: rješenje GIP-a od 8. svibnja 2025.).

2. Točkom I. izreke rješenja GIP-a od 8. svibnja 2025. ispravljena je pravovaljana kandidacijska lista za izbor članova Gradskog vijeća Grada Ogulina klasa: 012-03/01-25/12, urbroj: 2133-2-02-25-2 od 28. travnja 2025., na način da se u pravovaljanoj kandidacijskoj listi Hrvatske demokratske zajednice - HDZ za izbor članova Gradskog vijeća Grada Ogulina pod rednim brojem 6. kandidat Zoran Višnić umjesto upisane nacionalnosti "Hrvat" ispravlja i sada glasi "Srbin", a točkom II. izreke rješenja GIP-a od 8. svibnja 2025. ispravljena je pravovaljana kandidacijska lista za izbor članova Gradskog vijeća Grada Ogulina, klasa: 012-03/01-25/06, urbroj: 2133-2-02-25-2 od 26. travnja 2025. na način da se u pravovaljanoj kandidacijskoj listi Demokratskog saveza

Srba - DSS za izbor članova Gradskog vijeća Grada Ogulina pod rednim brojem 3. kandidat Daniel Kušić umjesto upisane nacionalnosti "Hrvat" ispravlja i sada glasi "Srbin".

3. Žalitelj u žalbi, između ostalog, navodi:

"... kako je moguće do 7. svibnja 2025. ZAKONITO promijeniti npr. podatak o nacionalnosti, čak 8 (osam) dana(!) nakon isteka roka za predaju kandidacijskih lista, ali ta promjena se ne može smatrati od bitne važnosti za ispravnost osobnih podataka pojedinog birača odnosno kandidata.

(...)

Dakle, imat ćemo na dan objave privremenih, pa zatim i konačnih rezultata lokalnih izbora, činjenicu da se netko na kandidacijskoj listi izjasnio kao Srbin, da je na službenoj objavi kandidacijske liste 29.04.2025. naznačen kao 'Hrvat', da je isti promijenio nacionalnost 02.05.2025. u 'Srbin' i da je do zakonskog roka 07.05.2025. kao takav evidentiran u popisu birača, da će na dan izbora moći konzumirati i aktivno biračko pravo da bira zamjenika gradonačelnika Grada Ogulina iz reda pripadnika srpske nacionalne manjine i zamjenika župana Karlovačke županije iz reda pripadnika srpske nacionalne manjine, ali će prilikom proglašenja službenih rezultata izbora biti smatran 'Hrvat' te se u slučaju i njegovog izbora (šesto mjesto na listi HDZ-a Ogulin) neće evidentirati u kvoti zastupljenosti pripadnika srpske nacionalne manjine (prema Statutu Grada Ogulina - zajamčena 3 vijećnika pripadnika srpske nacionalne manjine od 15 izabranih vijećnika Gradskog vijeća Grada Ogulina).

(...)

Teoretski, ukoliko prema službenim rezultatima ne bude osigurana formalna zastupljenost srpske nacionalne manjine od 3 vijećnika u Gradskom vijeću, npr. izabrana samo 2 vijećnika, bit će nužno provesti dopunske izbore za još jednog vijećnika iz reda pripadnika srpske nacionalne manjine što će iziskivati i nepotrebne troškove ...

(...)

... Ovdje se samo radi o nesvjesnom i nenamjernom propustu jednog mladog čovjeka koji, ne sumnjajući u istinitost podataka, nije provjeravao osobne podatke upisane u popis birača kao što to budimo iskreni ne radi ni drugih 99,99 % birača u Republici Hrvatskoj, a vjerojatno to isto nije učinio ni SDP-ov kandidat Dalibor Domitrović iz istih razloga kao i kandidat Zoran Višnić."

Žalitelj predlaže Ustavnom sudu usvajanje žalbe.

Žalba nije osnovana.

4. Osporenim rješenjem ŽIP-a od 9. svibnja 2025. poništeno je rješenje GIP-a od 8. svibnja 2025. u cijelosti. Obrazloženje rješenja ŽIP-a glasi:

"Povodom prigovara pribavljeni su podaci od Gradskog izbornog povjerenstva Grada Ogulina i Upravnog odjela za opću upravu Karlovačke županije, Odsjek za opću upravu u Ogulinu. Temeljem navedenog utvrđeno je da je Zoran Višnić iz Ogulina ... podnio zahtjev za promjenu nacionalnosti u nacionalnost 'Srbin' dana 2.svibnja 2025. dok je Daniel Kušić, iz Ogulina ... istovrsni zahtjev podnio dana 30.travnja 2025. Zahtjev Zorana Višnića upravno tijelo je prihvatilo i provelo 2.svibnja 2025. , a zahtjev Daniela Kušića je prihvaćen i proveden 1.svibnja 2025., temeljem čega je doneseno pobijano rješenje.

Prema odredbi članka 21. stavak 1. ZLI kandidacijske liste i candidature moraju prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu 14 dana od dana stupanja na snagu Odluke o raspisivanju izbora.

Odluka Vlade RH o raspisivanju izbora za općinske načelnike, gradonačelnike, župane te njihove zamjenike od 14. travnja 2025. stupila je na snagu 15. travnja 2025. ('Narodne novine' br. 69/2025) tako da je u smislu odredbe članka 21. stavak 1. ZLI rok za predaju kandidacijskih lista i kandidatura protekao 29. travnja 2025. u 24,00 sata.

U konkretnom slučaju na području Grada Ogulina izbori se provode, uz dodatne kriterije, i primjenom odredaba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina ('Narodne novine' br. 155/02, 47/10, 80/10, 93/11 i 93/11- dalje Ustavni zakon) zbog čega je nacionalnost kandidata obilježje koje utječe na njegovo pasivno biračko pravo. Stoga nacionalnost mora biti jasno određena istekom roka za kandidiranje.

Iz pribavljenih isprava proizlazi da su kandidati na kandidacijskim listama Hrvatske demokratske zajednice i Demokratskog saveza Srba svoje podatke o nacionalnosti promijenili nakon proteka roka za kandidiranje. Pri tome valja napomenuti kako nije sporno pitanje jesu li Zoran Višnić i Daniel Kušić pripadnici srpske nacionalne manjine ili nisu, već s kojom narodnosti su bili upisani u trenutku isteka roka za predaju kandidatura.

Kako je izborni postupak strogo formalan dok je na snazi odredba ZLI, a koja dopušta mogućnost da se pravno relevantni podaci iz službenih evidencija s kojima nadležna državna tijela raspolažu procjenjuju prema stanju koje vrijedi posljednji dan predaje kandidatura, ovo Povjerenstvo je dužno štititi takvu zakonsku mogućnost pri čemu valja napomenuti i da ispravak nacionalne pripadnosti kandidata na način kako je to učinilo Gradsko izorno povjerenstvo Grada Ogulina pobijanim rješenjem nije ispravak u duhu ZLI jer se radi o ispravku bitnih podataka, a ne pogrešaka u pisanju ili računanju, (u tom smislu odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-VIIA/54057/2009 od 25. studenog 2009.)"

5. Odluka Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju izbora za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike od 14. travnja 2025. stupila je na snagu 15. travnja 2025. ('Narodne novine' broj 69/25.).

6. Mjerodavni dijelovi članaka 21., 22., 26. i 27. Zakona o lokalnim izborima ('Narodne novine' broj 144/12., 121/16., 98/19., 42/20., 144/20. i 37/21.; u daljnjem tekstu: ZoLI) glase:

"Članak 21.

(1) Kandidacijske liste i kandidature moraju prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od 14 dana od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora.

(2) Nadležno izorno povjerenstvo pri zaprimanju kandidacijskih lista i kandidatura provjerit će jesu li one podnesene sukladno odredbama ovoga Zakona i obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva.

(3) Ako nadležno izorno povjerenstvo ocijeni da kandidacijska lista ili kandidatura nije podnesena u skladu s odredbama ovoga Zakona, pozvat će podnositelja da u roku od 48 sati, a najkasnije do isteka roka za kandidiranje, ukloni uočene nedostatke.

(...)

Članak 22.

(1) Nadležno izorno povjerenstvo utvrđuje pravovaljanost predloženih kandidacijskih lista, odnosno kandidatura, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Pravovaljane kandidacijske liste, odnosno kandidature nadležno izorno povjerenstvo će prihvatiti ...

(...)"

"Članak 26.

(1) Nadležna izborna povjerenstva, u roku od 48 sati od isteka roka za kandidiranje objavljuju u lokalnim sredstvima javnog priopćavanja i tisku, na oglasnoj ploči i internetskim stranicama jedinice:

- sve pravovaljano predložene kandidacijske liste i zbirnu listu za izbor članova predstavničkog tijela jedinice,
 - zbirnu listu pravovaljano predloženih kandidatura za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te zamjenika gradonačelnika i župana.
- (...)

Članak 27.

(...)

(3) Odustanak jednog ili više kandidata s kandidacijske liste nije dopušten nakon isteka roka za kandidiranje te se odustanak nekog od kandidata neće uvažiti i takva će kandidacijska lista ostati pravovaljanom s imenima svih objavljenih kandidata.

(...)"

7. Zakon o registru birača ("Narodne novine" broj 144/12., 105/15. i 98/19.) u mjerodavnom dijelu glasi:

"Članak 23.

(1) Odmah po raspisivanju izbora .. a najkasnije u roku od tri dana od dana njihova raspisivanja, obavijestit će se birači o mogućnosti, vremenu i načinu pregleda, dopune i ispravka podataka upisanih u registar birača.

(...)

Članak 24.

(1) Svaki građanin ima pravo pregledati svoj upis u registar birača, tražiti njegovu dopunu ili ispravak tijekom cijele godine ...

(...)"

8. Ustavni sud utvrđuje da je rok za predaju kandidacijskih lista i kandidatura protekao 29. travnja 2025. u 24,00 sata.

9. Ustavni sud je uvidom u dokumentaciju koja prileži spisu utvrdio da je GIP Grada Ogulina 26. travnja 2025. utvrdio, prihvatio i objavio pravovaljanu kandidacijsku listu za izbor članova Gradskog vijeća Grada Ogulina klasa: 012-03/01-25/06, urbroj: 2133-2-02-25-2, Demokratskog saveza Srba - DSS, na kojoj je pod rednim brojem 3. naveden Daniel Kušić, "Hrvat".

9.1. Ustavni sud je također utvrdio da je GIP Grada Ogulina 28. travnja 2025. utvrdio, prihvatio i objavio pravovaljanu kandidacijsku listu za izbor članova Gradskog vijeća Grada Ogulina, klasa: 012-03/01-25/12, urbroj: 2133-2-02-25-2, Hrvatske demokratske zajednice - HDZ, na kojoj je pod rednim brojem 6. naveden Zoran Višnić, "Hrvat".

Također je nesporno da žalitelj nije prigovarao pravovaljanim i javno objavljenim kandidacijskim listama u kojima je činjenica nacionalnosti navedena i koja je utvrđena na temelju javno dostupnih službenih evidencija nadležnih državnih tijela.

9.2. Ustavni sud je utvrdio da su kandidati na kandidacijskim listama Hrvatske demokratske zajednice i Demokratskog saveza Srba podatke o nacionalnosti promijenili nakon proteka roka za kandidiranje i nakon što je GIP Grada Ogulina

utvrdio, prihvatio i objavio pravovaljane kandidacijske liste. U konkretnom slučaju primjećuje se da je nacionalnost kandidata obilježje koje utječe na ostvarivanje pasivnog biračkog prava te ono mora biti jasno određeno istekom roka za predaju kandidatura, dakle, kandidati moraju u zakonom propisanim rokovima (vidi točke 6. - 7. obrazloženja ove odluke) biti upisani kao pripadnici nacionalnosti kojoj smatraju da pripadaju.

10. Ustavni sud ponavlja stajalište da za izborne postupke vrijedi načelo po kojem su ti postupci strogo formalni, pa stoga i pravna zaštita u tim postupcima podliježe strogim formalnim pravilima (usp. odluke broj: U-VIIA-4346/2007 od 29. studenoga 2007. /www.usud.hr/, broj: U-VIIA-2820/2009 od 6. lipnja 2009. /"Narodne novine" broj 67/09./ i broj: U-VIIA-1148/2016 od 15. ožujka 2016. /www.usud.hr/). Dakle, uzimajući u obzir da je postupak provođenja izbora strogo formalan postupak potrebno je dosljedno poštovati sve odredbe izbornog zakona i obvezatnih uputa Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske u pogledu postupka kandidiranja i provedbe izbora pa tako i odredbi koje se odnose na promjenu podatka o nacionalnosti kandidata.

10.1. S tim u svezi Ustavni sud ističe da je u odluci broj: U-VIIA-54057/2009 od 25. studenoga 2009. ("Narodne novine" broj 142/09.), između ostalog, naveo:

"Zakonsko priznavanje pravne mogućnosti izmjene bilo kojeg od podataka relevantnih za ostvarivanje pasivnog biračkog prava birača i nakon dana raspisivanja izbora (hrvatsko državljanstvo, punoljetnost, to jest navršених 18 godina života, poslovna sposobnost, prezime i ime, nacionalnost i spol ili neko drugo svojstvo koje bi zakonodavac mogao vezivati uz biračko pravo), slabi demokratsku narav izbornog postupka, jer otvara prostor za različite i višestruke zlouporabe pasivnog biračkog prava, odnosno izbornu manipulaciju.

(...)

Međutim, dok je na snazi mjerodavni zakon koji dopušta mogućnost da se pravno relevantni podaci iz službenih evidencija s kojima nadležna državna tijela raspolazu procjenjuju prema stanju koje vrijedi posljednji dan predaje kandidatura, Ustavni sud - koji u izbornim sporovima postupa kao drugostupanjsko žalbeno tijelo - dužan je štiti takvu zakonsku mogućnost."

11. Zaključno, nakon razmatranja žalbenih navoda, osporenog rješenja, kao i ostale mjerodavne dokumentacije, Ustavni sud je utvrdio da je osporeno rješenje ŽIP-a doneseno u skladu s mjerodavnim člancima ZoLI-ja. Ustavni sud stoga prihvaća kao pravilne, zakonite i dostatno obrazložene razloge kojima je ŽIP u osporenom rješenju otklonio žaliteljeve prigovore, uz ocjenu da žalbenim razlozima nije doveo u pitanje pravilnost i zakonitost u ovom dijelu izbornog postupka.

12. Stoga, Ustavni sud žalbu ocjenjuje neosnovanom.

13. Slijedom navedenog, na temelju članka 125. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i članka 91. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst) donesena je odluka kao u izreci.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
dr. sc. Mato Arlović, v. r.